

A KÍGYÓKIRÁLY GYŰRŰJE

Egyszer vót egy asszon meg egy szegény ember. Szegény embör möghalt nemsokára, csak az asszon maradt egyetlen kisleánya(l). Hát szegény asszon mindenhogyan élt a világba(n).

Egysző(r) összespóró(l)gatott három forintot. Az mondja a fiának:

— Kedves kisleány, ide nem messze van egy falu, ott van vásár, és eredj, vásáru(l)j be, amit tudsz magadnak!

El is mönt a gyerek. Hát ahogy az úton, egy helyön látja, hogy nagyon összeszaladtak a gyerekek. Odszala(d)t közibük, és kérdözze tülük:

— Mi(t) csiná(l)tok tik itten?

— Agyon akarunk ütni ezt a kiskutyát.

— Hát ne üssétök szögént agyon! Adok érte egy forintot.

Hát nekik adta a forintot, ő mög fölvette a kiskutyát és vitte.

Hát amint möndögél tovább megin, má(r) meg látja, hogy a gyerkök valamit zavarnak. Kérdözi azoktú(l) is, hogy mit zavarnak? Azok meg egy kismacskát agyon akartak ütni.

— Ne üssétök agyon! Adok egy forintot.

Így hát nekik adta a forintot, a gyerköknek. Akko(r) fölfogta a kismacskát, és azt is vitte.

Na, hát mast még csak egy forintja van vissza! Mán meg avva(l) az egy forintta(l) möndögél tovább.

Má(r) mögin egy helyön látja, hogy a gyerkök nagyon

dobtak, zavarnak valamit. Hát mit zavartak, mint egy kis kígyót.

— Ne bántsátok, gyerökök, ezt a szögén kis kígyót! Adok érte egy forintot.

Hát nekik adta a forintot. Szépön fölfogta a kis kígyót, belekötötte a zsebkendőjébe.

Ja, hát most nincs neki egy forintja se. Most elmegy haza. Hát mikor hazaér, azt mondja az anyjának:

— Látod-e, édesanyám, mit vásárú(l)tam?

— Mit vásárultál, fiam?

— Hát egy kiskutyát meg egy kismacskát. Ezér(t) adtam két forintot. Hát a harmadik forintot meg valami nagyon szép kis állatér(t) adtam.

— Hát mutas(d) mög, fiam, milyen az a szép kis állat!

Kivöszí a gyerök a zsebjibű(l) a zsebkendőt, hát a kis kígyó kidugja belüle a fejét.

— Jaj, kedves fiam, hát ilyenér(t) köllött adni egy forintot? Hogy merted eztet mögvönni, mikor ez ilyen csunya állat?

— Ne sajnáld, édesanyám, ezt a szögény kis állatot! Maj(d) még valamikor ez segítségre löhet.

De az anyja csak tovább bosszankodott a kis kígyóér(t). Hát így a gyerök fogta a kis kígyót, föltötte a picí nádas ház tetejire. Beletötte egy jókora edénbe. És vót nekik egy kis szögén kecskéjik. Oszt akkó(r) föltötte a ház tetejire egy edénbe a kis kígyót, azt mindön nap adott néki egy kis tejet, amit a kecskétű(l) fejt. Inkább ők nem ettek, inkább odaadta a gyerök a kis kígyónak.

Így a kis kígyó mindég nagyobbra nött. Mán utóbb akkora vót, hogy má(r) nem talá(l)t neki edént. Osztán utóbb má(r) úgy köllött neki a tejet is vönni, de ő mégse emész-tette el a kis kígyót. Mikor má(r) jó nagy vót a kígyó, korona nyűtt a fején, és mindég fütyű(l)getett, mindég fütyörészett a kígyó. Osztán má(r) utóbb azt mon(d)ta neki az édosanyja:

— Jaj, te fiam! Ez a kígyó utóbb is elemészt téged!

— Nem félok én, édesanyám, tüle. Nem bánt az engemet. Gyere csak, néz(d) meg, hogy hogyan szeret!

Ki is mönt az anyja a gyerökkel. Hát odahajú(l)t a kígyóhó(z) a gyerök, azt a kígyó körű(l)nyalta az arcát. Így hát az ű anyja még jobban megijedt.

Hát utóbb má(r) igön nagy vót a kígyó. Akkor mögszólamlott:

— Kedves kis gazdám! Tudod-e, mit mondok én teneked? Mos(t) már nevelté(l) öleget, és most én el fogok menni haza, mert én a kígyókirály fia vagyok. És te is el fogsz jönni velem! Föl fogsz ű(l)ni a hátamra, és el foglak vinni az én édesapámhó(z).

De a kígyónak má(r) vót szárnya is mög lába is. Föl is ű(l)t a legénke a hátára és elmentek. Elbúcsúzott az anyjátú(l). Az anyja nagyon sírt utána, hogy a nagy csoda kígyó elviszi a fiát örökre.

Hát möntek is nagyon messze, möndögéltek. Egyszer beértek a kígyóországba. Amerre vitte a kisgyerköt a kígyó, mindönhun a többi kígyók le akarták a hátárú(l) vönni, de ez a nagy kígyó csak egyet-egyet füttyentött, és a többi kígyók mind hátrahúzódtak.

Akkor azt mondja az úton a gyereknek:

— Tudod, kis gazdám, ne fogjá(l) semmilyen fizetést e(l) apámtul, csak a belső szobába(n) egy rozsdás gyürü, csak azt kérjed tőle! Mer(t) majd az én édesapám nem tudja örömebe(n), hogy neked mit füzessön, amiér(t) engem kimentettél a veszödelömbű(l). Így hát maj(d) nem akarja odaadni aztat a gyürüt, csak a sok drága kincsököt a király.

Hát oda is értek lassan. Bekopogtattak a király ajtaján. Kiszól az öreg király:

— Ki az?

— Én vagyok, édesapám!

Az édesapja nagyon megörült:

— Jaj, kedves fiam, hát miféle embört hoztál?

— Idehallgass, édösapám! Maj(d) mindönt elmondok teneköd. Ez a fiatalember mentette az életemet.

— Jaj énnéköm! De szerencsés vagyok, édes fiam! Mive(l) füzessem ki ezt az embert? Te emberi állat, adok én teneked sok kincset.

— Köszönöm szépen, király. Nem kell énnéköm a kincs, nekem csak az a rozsdás gyűrű köll, ami a legbelső szobájába(n) van.

— Hát mi(t) csiná(l)sz, fiam, avval a rozsdás gyűrűvel?

— Hát semmit se, én csak azt szeretném nagyon.

Hát neki is adta azt a rozsdás gyűrűt. Szép piros szömü gyűrű volt. Kikisértte szépen, ki is vitte a fital királykígyó a kígyóországbul. És mikor kiérttek, akkor azt mondta neki:

— Kedves kis gazdám, mos(t) mögmondom teneköd, hogy mire használhatod a gyűrűt. Ez olyan gyűrű, hogyha valamit kívánsz, csak fordítsd a gyűrűnek a tetejét az ujjad alá, és minden ott teröm előtted. És most Isten veled, kis gazdám! Szöröncsés utat kívánok neked!

Így hát a kígyó visszamönt az édösapjához(z), a szögény gyerök meg utazott hazafelé. Már nagyon elfáradt az úton, leült egy fa alá. De már nagyon éhes is volt. Gondoskodott, hogy mi(t) csináljon, hazája is még messze van. Mit fog mast csinálni hazáig éhesen?

Így hát egyszer valahogy rátekintett a kezére, és akkor vötte észre, hogy űneki van gyűrűje. Azonnal fordította a gyűrűjít, és ott termött elötte egy terítött asztal. És az asztalon amit szöme-szája kíván, mindön vót. Csak odaű(l)t az asztalho(z) és jóllakott.

Mikor fölkelt, jó(l)lakott, akkor visszafordította a gyűrűjít, és az asztal rögtön eltünt elüle. Így ű utazott tovább, hazafelé.

Hát miko(r) közelödött a hazájához, akkor már látta, hogy az édesanyja vári, ő mög nagy örömmel érkezött haza. És elmesé(l)t mindönt az édösanyjának. Azt mondja neki az édesanyja:

— Ej, szögén fiacskám, mos(t) már talán éhös is lehetsz? Rögtön leszaladok a pincébe, és hozok föl egy kis krump-(l)it, főzök.

Hát mire az édesanyja lement a pincébe, gyerek meg megfordította gyüriujit a kezén, és mindjárt a szobába(n) egy terített asztal termött. Hát mire az anyja följött, csudájába(n) nem tudott mi(t) csinálni, hogy honnan termött az a sok jó önnivaló az asztalon? De nagyon izgatott vót az asszony, a fia mög akarta lecsöndesíteni. Hát mégis szomorúan odaült az asztalho(z), de csak azon járt az esze, hogy honnan termött az az asztal oda? És kérdözte a fiátú(l), de az egyáltalán nem mondta neki. Az csak azt felelte az anyjának:

— A jó Isten gondoskodott rólunk azér(t), mer(t) nagyon szegények vagyunk.

Így hát az öregasszon, mikor jó(l)lakott a fiával együtt, fő(l)kelt az asztaltú(l), és azokat a gyönyörű edényöket el akarta mosogatni. Azonba(n) fia mög loppal mögfordította gyüriujit, és csak úgy zörögtek az edényök, úgy eltünt mindönféle. Csudálkozott az asszony nagyon, csudájába(n) nem tudott mi(t) csinál(l)ni.

Így az ő fia mos(t) má(r) házasodni is indult. Hát itt is nagyon van, mikó(r) ű szögény gyerök. Hát most próbál egy szerencsét. Azt mondja az édesanyjának:

— Tudod mit, édesanyám? Elmék én a királyhol. A királynak van három lánya, és mög próbálok kéretni valamelyiket.

— Ejnye, fiam, hogy gondoltá(l) ilyen kis füstös házba lakni?

Nem ha(ll)gatott a fiú az anyjára, útnak indult a királyhó(z). Oda is érkezött, és mindjárt jelöntötte, miér(t) jött. Mindjárt az örök föl(kü)ld)ték a királyhol. Kérdözi tőle a király:

— Mi járatban vagy, fiam?

Elmondta néki a fiú, hogy hát ő mög akarna nő(sü)l)ni.

— Ejnye, édös fiam, te nagyon szögény vagy ahhoz, hogy az én lányom férhöl mönjön hozzád! Na, hát fiam, mégis maj(d) próbáljunk egyet! Adok egy föladatot, ha azt mög tudod csiná(l)ni rögge(l)re, akkor a lányom a tied lesz. Az a föladat, hogy a te házadtól az enyimig gyönyörű gyümő(l)csfák és aranyos út vezessön!

Így hát a fiú elbúcsúzott, hazamönt. Mikor hazaért, mögfordította a gyürüjit. Rögge(l)re csak úgy ragyogott a gyönyörű út a szögény legén füstös házatú(l) a királyi palotáig.

Mikor a király rögge(l) fölkelt, és kimönt az udvarba, csudájába nem nézhetött a fényösségtű(l). Így hát izent a fiúnak, hogy tüntesse el eztet, mert nem nézhet, mert nem bírja a fényösségtű(l) fő(l)nyitni a szemit.

Így fölhívatta a legént újra, hogy még egy föladatot ad neki. Hogyha aztat mögcsinálja, akkor a középső lányát adja neki. Hogy rögge(l)re aranyszőlő lögyön a háza körű(l) és aranylevelek rajta, és arany kismadárkák fütüörésszenek!

El is mönt hát haza a legény. Este mögfordította a gyürüjit. Mikor már reggel felé volt az üdő, a király fölébredött, mert má(r) nem birt aludni, mert a kismadárkák úgy fütüörésztek. Csudájába(n) kinézett hamar az ablakon, és mindent látott, hogy mögvan, amit kívánt. Gyönyörű szép aranyszöllő lógott a szöllötőkékön, szép aranyos kismadárkák fütüörésztek.

Így hát a király fölhívatta a fiút. A fiú loppal a király előtt mögfordította a gyürüt, és így eltűnt az aranyos szöllő mög a kis fütüörésző madárkák. Így hát a király újra adott föladatot. Hogy hó(l)nap regge(l)re, hogyha azt mög bírja csiná(l)ni, hogy a palotája előtt aranytő lögyön, és aranyhalacsckák úszká(l)janak benne, akkor neki adja legfiatalabb lányát.

El is mönt a fiú haza. Este átfordította a gyürüjit, és újra a kívánsága teljesedett.

Rögge(l) fölébredt a király, hát látja, hogy a harmadik

föladat is megvan. Így hát hamarosan fölhívatta a fiút. Hozzáadta a legfiatalabb lányát. Mög is esküdtek a királyi palotába(n).

Így hát a szögény fiú vezette a feleségit. Mindég kérdözgette a király lánya:

— Hun van a te házad?

De a legény csak azt felelte neki:

— Maj(d) meglátod!

Hát mikor má(r) közelébb értek, akkor lássa a király lánya a kis házat. Mindjárt könnybe eredtek a szömei, hogy őneki milyen kis füstös házba(n) köll mos(t) lakni!

Haza is érkeztek. De a fiatal királylán mindég sírdogá(l)t. De a fiú csak bátorította:

— Nem baj, kedvesem, maj(d) hozzászoksz!

Szögény édesanyja má(r) nem tudta, hogy mi(t) csináljon, hogy a fiának meg a menyinek, hogy milyen ágyba fektesse őket. Azt mondja a fiának:

— Jaj, kedves fiam, hogyan fekszik le ez a szép teremtes ebbe(n) a mi kis füstös házunkba(n)?

— Nem baj, édesanyám, maj(d) mindön jó lösz!

Hát este szépen le is feküdtek. Mikor má(r) elaludtak a fiúnak az édesanyja mög a felesége, a fiú mögfordította a gyürüjít. És a kis füstös házból egy gyönyörű szép palota termött, és úgy aludtak tovább.

Hát az öregasszon legelőbb fölébredt. A nagy szépségtű(l) úgy elije(d)t, hogy nem tudta, hogy mi(t) csináljon. A fiúnak föl köllött kelni, és bátorítani az anyját. De az csak azt mondogatta, hogyan hogy este, mikor lefeküdtek, még az ő házikba vótak, és mas(t) mög má(r) gyönyörű palotába(n) vannak?

Fiú má(r) nem tūrhetette, hogy az öregasszon nagyon csodáskodik, visszafordította a gyürüjít. Így hát újra füstös házban aludtak. Akkor nyugodtan maradt az öregasszony.

Utóbb már a felesége észrevötte, hogy az ű urának milyen gyürüje van, és egy éjjel kileste az urát. Még elaludt

az ura, a gyűrűt az ágyinak a végiben tartotta. Ott vót egy lik az ágy végin, és este mikor lefekü(d)t, mindég abba beletette. Így hát mikor elaludtak, a királylány fölke(l)t, és ellopta a gyűrűt, és elszökött vele haza. És rögtön megfordította az ujján a gyűrűt, és azt kívánta, hogy ő mög az új paradéskocsisuk, hogy ők különb lakjanak egy palotában, mert azér(t), hogy ő még otthon volt, már akkor szerette paradésukat. Így hát egy nagy csoda kastély termett, és ő mög a paradés, ketten sétálgattak a gyönyörű uton.

Rögge(l) fölébred a szögény legény, hát nincs a gyűrűje. Nagy szomorúságába(n) nem tudott mi(t) csiná(l)ni. Hamarosan elűhívta a kiskutyát mög a kismacskát. Azt mondta nekik, a két kis állatnak:

— Ide figyeljete! Ide üljete elibém!

Oda is ült a kiskutyá mög a kismacska a gazdája elibe, és figyelve nézték a gazdájikat.

— Kiskutyá, kismacska, most el fogtok utazni a királykisasszonyhol! Csak oda mönjetek, ahol azt a gyönyörű palotát látitok! És a gyűrűt lopjátok el, és hozzátok nekem haza! Ha nem lösz eredménetek, akkor ne jöjjetek haza!

Így hát a kiskutyá mög a kismacska elmentek. Möndögéltek szögénkéek. Egyszer odaértek. Azt mondja a cica a kutyának:

— Ide hallgass, te tudsz úszni, de én nem tudok. Mas(t) hogyan fogunk áttulúszni ezen a széles vizen?

— Úgy fogunk átúszni, hogy te ráúlsz az én hátomra, és maj(d) át fogunk úgy menni.

Rá is ült a cica a kutya hátára, és a körmive(l) jó(l) belekapaszkodott szegény kiskutyá füleibe. Át is úsztak szöröncsésen. Mast azon tűnőlöznek az úton, hogy melyik fogja ellopni a gyűrűt. Azt mondi a cica:

— Majd én lopom el! Mert azér(t), hogy énnekem hosszú körmeim vannak. És azt mondi a cica a kutyának: — És tudod, hogy csináljunk? Te majd kint fogsz aludni, és én meg maj(d) be fogok szökni a szobába.

Így hát azok ketten, a királylán mög a parádés sétá(l)tak az úton. Azonba(n) odaért a cica mög a kiskutya. Azt mondja a királylány a parádésnak:

— Jaj, néz(d) csak, még a kutya is elgyütt, mög a cica is attú(l) a gyalázatos füstös férfitú(l)! Még az állatok se nem szeretik űtet, hát akkor hogyan szerettem vóna én?

Így hát a kiscica mög a kiskutya nagyon örültek. Úgy csináltak, mintha űk örökkén maradnának, úgy nyalták a királylánt. Nagyon örült a királylán, hogy a kiskutya mög a kismacska még az is üvé lesz. Így hát inni-önni adott nekik.

Mikor este vót, akkor kitövött egy ruhát a gangra, le a földre a kiskutyának mög a cicának, hogy ott aludjanak. Így hát nyugton le is feküdtek, a cica mög a kiskutya.

Ahogy űk járká(l)tak ki mög be, a cica beszökött, és lebújt az ágy alá. S mikor lefeküdtek, a királykisasszon mög a parádés, akkor a kisasszony is odatötte a gyürűjt, annak is vót az ágy végén olyan kis lik. Mindön este abba tötte a gyürüt.

Mikor elaludtak, a cica kigyütt az ágy alú(l), és a kör-mivel lassan kipiszká(l)ta a gyürüt, és a szájába fogta. És akkor nem t(ud)ott sehun kimönni. Akkor nekiugrott az ablaknak, kitörött az egész ablak. Azt mondja a kutyának a cica:

— Mos(t) gyórsan meneküljünk, mert mögvan a gyürü!

A parádés mög a kisasszony a nagy neszre, mikor az ablak kitörött, fölugráltak, de már a cica mög a kutya elszöktek. Akkor vötte a kisasszony észre, hogy nincs a gyürüje. Akkor mondta a parádésnak:

— Végünk van, mert a cica mög a kutya a gyürüér(t) voltak idekü(l)dve.

Így hát a cica mög a kutya odaérkeztek újra a vízhöl. Mögálltak, hogy melyik fogja most a gyürüt átvinni. Azt mondta a cica, hogy majd ő viszi. Bele is egyezett a kis-

kutya újra. A cica kutya nyakába kapaszkodott, és úsztak a vízben. A kutya vitte a cicát.

Mikor már fele vízbe értek, akkor a kutya nagyon ráesött a cicára, hogy adja őneki a gyűrűt:

— Mos(t) már te vitted, cica, eleget a gyűrűt, most add neköm!

— Hát hogyan adjam, mikor a számba(n) van?

— Majd én föltartom a számat és eltátom, te mög ereszd az én számba a gyűrűt!

El is tátotta a kutya a száját, a cica meg bele akarta eresztetni a gyűrűt. És nem a szájába esett, hanem beleesött a vízbe. De a cica figyelte, és hamar odanézett. És akkor látta, hogy egy csodálatos nagy csuka bekapta.

Sírtak, miko(r) kiértek a vízből, hogy mi(t) csináljanak most? Hogy nem mernek hazamenni, mert elvesztötték a gyűrűt. Agyonveri őket a gazdájik!

De azér(t) mégiscsak nagy szomorúan hazamöntek.

Mikor hazaértek, oda köllött nekik állni a gazdájik elibe. És kérdi tülük a gazdájik:

— Kutya és cica, hol van a gyűrű?

A kiskutya ugatott és szűkű(l)t, és a lábáva(l) mutogatta a cicát. És a macska meg nyervákolt, ez mög a lábáva(l) mutogatta a kutyát, hogy a kutya az oka, hogy elveszett a gyűrű. Gazdájik nagyon pörölt, és mind a kettőt nadrágszíjja(l) kiverte.

Azonba(n) szögények, ahogy kikaptak, egyszer a ház előtt mönt el egy kocsi. Hát egy halászembör kocsi halat árult. Ki is nézött a fiatal gazdájik, mög is állította az embört:

— Mit árul bácsi?

— Halakat. Tessenek vönni, nem drága!

Míndjárt a cica fölmászott a kocsira mög a kutya is. És a kocsiba(n) vót az a csoda nagy csuka, amelyik bekapta a gyűrűt. A cica folyton nyervákolt, és azt a nagy csukát a lábáva(l) tapogatja, és folyton a gazdájára néz,

és a csukát a gazdájának mutogatja, hogy az kapta be a gyűrűt.

A gazdája figyelte a cicát, így hát észrevette, hogy a cica mit akar. Mög is vásárolta azt a csoda nagy csukát.

Hát mikor mögpuscolta és fölvágta a csukát, hát kiesött a bélibü(l) a gyűrű. Így hát mindjárt az ujjára húzta. Így hát mindjárt azt kívánta, hogy a királylány és a parádés kastéval* együtt ott terömjenek az ű házáná(l).

Ott is termöttek kastélyikkal együtt. És akkor azt mondta a legény a királylánának:

— Mind a ketten mög fogtok halni!

De a királylán nagyon könyörgött, hogy ha a parádést ki is végzi a világbul, hát csak űtet hagyja meg, mert soha többet nem csinál úgy!

De a fiú nem hallgatott rá. Elmönt a királylány apjáhol, és bepanaszó(l)t neki mindönt. A király meg azt mondta, hogy akassza föl a lányát is, mög a parádést is! Így a fiú szót fogadott a királynak, fő(l) is akasztotta a királylánt is, mög a parádést is.

És ű így meg tovább éldögélt az ű öreg édosanyjával. És azután is, amit kívánt, mindön teljesedett.

És még máig is élnek, ha meg nem haltak!

* kastélyal.